

4. О тодорцах, русалках и прочих навях (мертвецы-демоны и «нечистые» покойники в весеннем календаре славянских народов) // Т. А. Агапкина. *Studia mythologica slavica*. V II. – 1999. – С. 145-160.

5. Седакова О. А. Поэтика обряда. Погребальная обрядность восточных и южных славян // О. А. Седакова. – М.: «ИНДРИК», 2004. – 339 с.

Соїч В.П.

студентка,

Рівненський державний гуманітарний університет

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ НОВІТНЬОЇ ДОБИ

Культурний розвиток країни є одним із найбільших показників розвитку держави. Важливе місце серед політичних функцій держави, що регулюють внутрішнє життя суспільства, посідає державна культурна політика. Після проголошення незалежності України, головною метою в цій сфері мала стати така культурна політика, яка б цілком відповідала ідеям національно-культурного відродження. Багато вітчизняних і зарубіжних дослідників, а саме О.А. Гриценко, Карлова В.В., І.М. Дзюба, О.В. Кравченко, В.Я. Малиновський, В.В. Солодовник, Дрожжина С.В, та інші досліджували питання, що стосуються державної політики та її законодавчого регламентування, вивчали різні аспекти даної теми. Тому метою даної розвідки є розгляд вирішення проблем соціокультурного розвитку України та висвітлення недоліків у культурній сфері.

Нормативно-правові акти, що регулюють загальні питання функціонування культурних відносини за конкретними видами діяльності, окремі аспекти культурної діяльності становлять правове підґрунтя організації та функціонування культурної сфери в Україні. Головним для всієї цієї системи законодавства є Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 р., який нарешті замінив «Основи законодавства України про культуру», ухвалені ще у 1992 р., і по суті, став новим законодавчим актом, що відкрив перспективи вдосконалення всієї правової бази цієї сфери в істотно зміненій суспільній, культурній, економічній ситуації в Україні.

У правовому регулюванні сфери культури норми Конституції України відіграють найважливішу роль, яка безпосередньо не регулює діяльність суб'єктів і об'єктів державного управління культурою. Водночас соціально-економічні реалії реформування сфери культури, коли напрацьовується новий тип взаємовідносин держави з організаціями культури, об'єктивно потребують правового регулювання на рівні базового закону, де визначаються правові засади, принципи діяльності у сфері культури, мистецтва, суміжних сфер суспільного життя, регулюються відносини, пов'язані зі створенням, поширенням, збереженням та використанням культурних цінностей тощо.

Тривалий час цю функцію виконували «Основи законодавства України про культуру» 1992 р. – акт застарілий і багато років майже недіючий. Однак у грудні 2010 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про культуру». Його проект розроблявся Міністерством культури і мистецтв, згодом Міністерством культури і туризму України ще з 1999 р. був поданий до Верховної Ради Кабінетом Міністрів України у 2005 році і розглянутий у трьох читаннях тільки протягом 2010 року [1].

Загалом, прийняття цього Закону для сфери культури важко переоцінити. Основною його метою є удосконалення діючих механізмів реалізації державної політики та правових відносин у сфері культури. Разом з тим, новий Закон «Про культуру» має деякі недоліки, на які варто би звернути увагу. В основному це стосується належної ясності і точності викладення норм права, реалізації принципу юридичної визначеності. Деякі норми статей закону не несуть бажаного змістовного, так і правового навантаження [3]. Очевидно, ці вади можуть бути усунені лише детальним переглядом закону. Прийняття нового закону вимагає вдосконалення законодавчих актів, що регулюють функціонування окремих ділянок культурної сфери та прийняття відповідних нових актів, або внесенням поправок і доповнень у чинні Закони з метою втілення позитивних новацій нового закону у життя. Зрозуміло, цей процес вимагає високої фахової кваліфікації, чималого часу й зусиль. Позитивним прикладом може стати зміни, внесені до закону України «Про кінематографію», завдяки яким національний кінематограф отримав міцний стимул для розвитку.

Серед основних причин, через які галузь культури зазнає значних руйнувань можна виокремити відсутність механізмів підтримки недержавних культурних організацій, заохочення спонсорів та меценатів, недостатнє фінансування державних закладів культури, неузгодженість у питаннях оподаткування, зношеність матеріально-технічної бази культури. У той же час, як на нашу думку, чимало питань можна вирішити достатньо швидко і без особливих затрат. Приміром, зовсім не складним є питання про підтримку спонсорів та меценатів. Це питання вирішується ухваленням лише одного Закону про спонсорство і меценатство, в якому потрібно передбачити усі перераховані вище питання. Те ж стосується і інших проблем. Приміром, фінансування державних закладів у повній мірі може бути здійснено за умови 100% відсоткової підтримки цих закладів державної політики і відповідної перебудови їх діяльності

Вищезазначені проблеми в галузі культури показали, що на сьогодні культура потребує повного реформування. Кризова ситуація, в якій опинилася на сучасному етапі Україна, вимагає пошуку шляхів подолання негативних тенденцій соціально-економічного та духовного розвитку. Вдалий стратегічний розвиток сфери культури, на нашу думку, прямо залежить від прийняття на законодавчому рівні Концепції гуманітарного розвитку України на період до 2020 року та Концепції нової культурної політики України. Саме тому, 12 січня 2015 р. указом Президента України ухвалено Стратегію сталого розвитку

«Україна – 2020», метою якої є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі.

Для подальшого докорінного реформування галузі культури Міністерство культури повинно сконцентрувати свої зусилля в контексті євроінтеграційних процесів. Задля цього, на нашу думку, потрібно створити належні умови для міжкультурного й міжрегіонального суспільного діалогу, розвитку партнерства і порозуміння між співгромадянами на ґрунті європейських цінностей і демократії – права на самовизначення, добробут, безперешкодний творчий розвиток і доступ до культурних цінностей, а також відкритості, прозорості й підзвітності влади громадянам.

На даний момент Україна переходить в нову епоху історії, а український народ отримує унікальний шанс побудувати нову Україну. Першим етапом реформування в культурній галузі України є розробка короткострокового антикризового плану дій у сфері культури на 2014-2015 роки, наступним – розробка середньо- і довгострокової стратегії розвитку культури – до 2020 і до 2025 років відповідно, – яка повинна стати основою національної культурної політики. Узгоджене дотримання цих пріоритетів поєднає сферу культури з іншими сферами суспільного й економічного розвитку, розкриваючи ключову роль культури у консолідації та розвитку суспільства. Очікуваним результатом згадуваних зусиль повинна стати зміна в способі роботи Міністерства культури України задля розвитку людського потенціалу нашої країни. А це дасть змогу підвищити якість життя, зміцнити та розширити людські контакти, утвердити права людини на самовизначення та вільний розвиток особистості. Досягнення цих цілей створить умови для проведення масштабніших і глибших реформ у сфері культури [4].

Для покращення культурної політики в Україні нам потрібно враховувати європейські та світові принципи культурної політики в постіндустріальному суспільстві, потрібно перетворити українську політику в галузі культури в один із ключових елементів стратегії розвитку, заохочувати творчість громадян і участь їх у культурному житті, нарощувати зусилля зі збереження культурної спадщини, сприяти розвитку індустрії культури, виділяти більш значні фінансові ресурси на розвиток культури. Тому що на даний момент, культура в Україні втратила своє місце серед пріоритетів державної політики, а також опинилася на периферії державних інтересів. А це, в свою чергу, утворило розрив між так званою офіційною культурою, що фінансується з бюджету, і такою, що орієнтована на сучасні потреби культурної діяльності.

Отже, належний розвиток сфери культури в Україні потребує формування сприятливої правової бази. Для ефективності проведення культурної політики в Україні потрібно знайти новий засіб покращення фінансування культури, зокрема, розробити дієву методологію стимулювання приватних інвестицій і спонсорства, а також реформування соціокультурної сфери для підтримки національної культури. Кризова ситуація, в якій опинилася на сучасному етапі Україна, вимагає пошуку шляхів подолання негативних тенденцій соціально-економічного та духовного розвитку. Потрібно перетворити українську

політику в галузі культури на один із ключових елементів стратегії розвитку. Тому для подальшого докорінного реформування культурної галузі, Міністерство культури повинно сконцентрувати свої зусилля в контексті євроінтеграційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Дзюба І. Відомості Верховної Ради України. Між культурою і політикою / І. Дзюба // К.: Сфера, 1998. – 372 с.
2. Дрожжина С. В. Культурна політика сучасної полікультурної України. Соціально-філософський та правовий аспекти / С. В. Дрожжина // Донецьк: ДонДУЕТ, 2005. – 196 с.
3. Феномен української культури: методологічні засади осмислення: Зб. наук. праць // Від. редактори В. Шинкарук, Є. Бистрицький. – К.: Фенікс, 1996. – 479 с.
4. Карлова В. В. Державна політика у сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. держ. упр.: 25.00.01 / В. В. Карлова. – К., 2003. – 20 с.
5. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі / Олександр Гриценко. – К.: УЦКД, 2000. – 228 с.

Чуб Г.В.

студентка,

Рівненський державний гуманітарний університет

ДІТИ І ТРОЇЦЬКИЙ СВЯТКОВО-ОБРЯДОВИЙ КОМПЛЕКС

Актуальність дослідження: з-поміж урочистостей літнього обрядового циклу важливими були *Зелені свята*. Вони не мають точно визначеної дати, а випадають через сім тижнів після Великодня. Це одне з найвеличніших свят літа. За народними уявленнями, саме в цей час весна з літом зустрічається. Весну проводжають, а літо зустрічають – основний стержень народної обрядовості Зелених свят.

Період від Зеленого до Троїцького четверга називали в народі Зеленими святами. До всіх його днів приурочено багато різноманітних обрядових дійств, які мають дуже давнє походження [4, с. 47].

Метою даної розвідки є те, що діти у Троїцькому циклі займали вагоме місце, оскільки брали важливу участь у різних обрядах («Кумування», «Водіння Куста») цього свята. Саме у них вони сповіщали людей про зустріч весни з літом.

Стан вивчення досліджуваної проблеми: серед дослідників даної теми слід виокремити вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема: В.В. Воропай [1], Т.І. Черніговець [3], К.В. Чистов [4], П.П. Чубинський [5], І.М. Щербак [6] та ін.

За народними повір'ями, у Зелений четвер «прокидаються» мерці. Вони «гостюють» аж до Троїцького четверга. На час їхнього перебування накладалася заборона на цілий ряд робіт. Скажімо, на Гуцульщині в Зелений четвер усі, хто працював у бутинах, на лісосплаві чи рубанні лісу, залишали